

Beden Eğitimi ve Spor Yükseköğrenimi Gören Öğrencilerin İstanbul Kentinin Olimpiyat Oyunlarını Düzenleme Hakkını Kazanamama Nedenlerini Değerlendirmeleri

Sinan AYAN

Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, KIRIKKALE

Yazışma Adresi: Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara Yolu üzeri, 7. Km, 71450, Yahşihan/KIRIKKALE. E-mail: sayan@kku.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 2000, 2004 ve 2008 Olimpiyat oyunlarını düzenleme hakkı elde edebilmek için aday olan ve adaylık süreçlerinde rakip aday kentlere karşı kaybeden İstanbul kentinin kaybediş nedenlerini beden eğitimi ve spor yükseköğrenimi gören öğrencilerin bakış açılarından değerlendirmektir. Araştırma grubu, Kırıkkale Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan 250 ve yine aynı üniversitenin Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünden 130 olmak üzere toplam 380 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilere uygulanan ankete esas olmak üzere, aday olunan her bir oyuna ilişkin oylama sonrası basında yer alan haber ve yorumlar, yetkililerin verdikleri beyanlar ve uzmanlardan alınan görüşlerin içerik analizleri yapılarak kaybediş nedenleri ile ilgili bir madde havuzu oluşturulmuştur. Kaybediş nedenlerini içeren 15 maddelik anket formu 380 kişilik araştırma grubuna uygulanmış, kontrol sürecinde karşılaşılan tutarsız anket formları çıkarıldığında 318 anket değerlendirilebilir bulunmuştur.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 11.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı kullanılmıştır. Anketin geliştirilmesinde geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış, anketin güvenirliği .7638 olarak bulunmuştur. Anket için uygun maddelerin seçiminde güvenirlik çalışmasının yanında yapı geçerliği için 15 madde üzerinde faktör analizi yapılmıştır. Total Variance Explained ve Communalities tabloları incelendiğinde analize alınan K=15 maddenin (değişkenin) öz değeri 1'den büyük olan 6 faktör altında toplandığı görülmektedir. Bu 6 faktörün ölçüğe ilişkin açıkladıkları varyans %60,73'dür. Verilerin çözümlenmesinde istatistiksel işlemlerden frekans ve yüzde kullanılmış, faktörlerin birbirlerine bağımlılıkları ise χ^2 (Chi square) ile .05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bilgilere göre 2000, 2004 ve 2008 Olimpiyat Oyunlarının düzenleme hakkını İstanbul kentine verilmeme nedenleri; büyük çaplı spor organizasyonlarındaki tecrübe eksikliği(%55,3), Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapmaması(%49,1), tesis-barınma yetersizliği(%49,1), bazı spor dallarında ülke çapında yeterince gelişmemiş olmamız(%43,4), insan hakları ve demokratikleşmede Avrupa Birliği standartlarında olamayışımız(%43,1), gerekli olimpiik kültüre şehir ve halk olarak sahip olmayışımız, lobi, reklâm ve tanıtım eksikliği, çevre düzenlemesi ve alt yapı eksiklikleri, siyasi-politik ve ekonomik nedenler gibi etmenlerden dolayıdır. Diğer yandan kültürel yapıdan kaynaklanan nedenler, dini nedenler, telekomünikasyon hizmetlerinin yetersizliği, terör-güvenlik açısından ve ulaşım imkânlarının yetersizliği gibi etmenler Olimpiyatların İstanbul'a verilmeme nedeni olarak örnek kitemize göre kabul edilmemiştir.

Anahtar kelimeler: Olimpiyat Oyunları, İstanbul, Organizasyon.

Evaluation of the Reasons behind the City Of Istanbul's Failure to Win The Right to Hold The Olympic Games by Students Studying at Higher Education of Physical Education and Sports

ABSTRACT

The purpose of this study is to evaluate the reasons behind the city of Istanbul's failure to win the right to hold the 2000, 2004 and 2008 Olympic Games against its competitor cities, despite each time being candidate to hold the Olympic Games from the viewpoint of students studying at higher education of physical education and sports. The study group consists of a total of 380 students; 250 from the University of Kırıkkale, Vocational College of Physical Education and Sports and 130 from the same university's Faculty of Education, Department of Physical Education and Sports Teaching. As a basis for the survey to be implemented to the students, an item pool concerning the reasons of losses was built through the news and

comments which appeared in the press following the voting performed for each Games, statements given by authorities and performance of content analyses of the opinions taken from experts. A survey form of 15 items containing the reasons of loss were implemented to the survey group of 380 persons and following the removal of inconsistent of survey forms, 318 surveys were determined as evaluable.

In the analysis of the obtained data, the statistical package program titled SPSS 11.0 (Statistical Package for Social Sciences) was used. During the development process of the survey, a validity and reliability study was made and the survey liability was found as .7638. Factor analysis, along with the reliability study, was made on 15 articles for its structural validity in selecting the suitable items for the survey. When the Total Variance Explained and Communalities Tables are examined, it is observed that the analyzed items $K=15$ (variable) are grouped under 6 factors whose self value are higher than 1. the variance explained by these 6 factors concerning the scale is 60,73%. In data analyses, statistical operations frequency and percentage were used and the interdependency of the factors were tested at the level of .05 with χ^2 (Chi square).

According to the knowledge we obtained through our study, the reasons behind the city of Istanbul's failure to be granted the right to hold the 2000, 2004 or 2008 Olympic Games are; the lack of experience in major caliber sports organizations(%55,3), the International Olympics Committee's failure to carry out a neutral and objective evaluation(%49,1), inadequate facilities-accommodation(%49,1), as a country our insufficient level in some sports branches(%43,4), as a country, not being at the European Union standards in human rights and democratization(%43,1), as city and nation, not having the necessary Olympic culture, the lack of lobbying, advertisement and promotion, lacks of landscape planning and infrastructure, political and economical reasons, etc. On the other hand reasons arising due to our cultural structure, religious reasons, inadequacy of telecommunication services, terror-safety factors, and lack of transportation means were not accepted by our sample audience as reasons behind Istanbul's failure to hold the Olympic Games.

Key Words: Olympic Games, Istanbul, Organization.

GİRİŞ

Spor insanlık tarihi ile özdeştir. Tarihteki ilk sporlar, ister araçlı ister araçsız yapılsın, savunma ve saldırı kökenli olanlardır; bir başka deyişle insanın doğayla girdiği ölüm-kalım savaşının zorunlu bedensel eylemlerinden kaynaklanır (7,9).

Sporun kitlelere yayılmasıyla birlikte toplumlara spor yoluyla ulaşmak kolaylaşmıştır. Zira günümüzde sporun sektör halini aldığı, toplumlar üzerinde büyük etkilerinin ve yaptırımlarının olduğu, sosyal etkileşimi en yükseğe çıkardığı kaçınılmaz bir gerçektir (20).

M.Ö. 776 yılında başlayıp M.S. 393 yılına kadar devam etmiş olan Antik Olimpiyatlar, Baron Pierre de Coubertin tarafından yapılan girişimler ve çalışmalar sonucunda 1896 yılında Modern Olimpiyatların ilki ile spor tarihindeki yerini almıştır (12,13). Baron Pierre de Coubertin isteğiyle Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti 1908 yılında Selim Sırrı Tarcan tarafından kurulmuş (4,18) ve Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti 1911 yılında resmen IOC'nin (Uluslararası Olimpiyat Komitesi) bir üyesi olmuştur (9). Türk spor tarihinin olimpiyatlardaki rolü ise yine ilk Modern Olimpiyat Oyunları tarihi olan 1896'ya dayanır (2).

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında dağıntık olan spor örgütleri, 1923 yılında kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (TİCI) sayesinde derli toplu hale gelmiş ve bir disiplin altına alınmıştır. Aynı dönemde Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti'nin adı "Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) olarak değiştirilmiştir (1). Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin istediği nitelik ve koşullara uygun, tamamen bağımsız bir kuruluş olarak Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) 1962 yılında özerkliğe kavuşmuştur (9).

Olimpiyatlara aday olabilmek için gerekli ön şart "Yerel Yönetim", "Devlet" ve o ülkenin "Milli

Olimpiyat Komitesi" arasında işbirliğinin sağlanmasıdır. Bu bakımdan İstanbul'un adaylığı, Dünya'daki tek örnek olan özel bir "Kanun" ile düzenlenmiştir. Mayıs 1992'de çıkartılan 3796 Sayılı Kanun; bir yandan Devlet, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nin (TMOK) işbirliği ile İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu'nu (HDK) oluşturup bu Kurumu İstanbul'u Olimpik şartlara hazırlamakla görevlendirirken, öte yandan bu iş için gerekli finansmanı sağlamaktadır (3). Yasayla birlikte İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu oluşturuldu ve ilk kez 2000 Yaz Olimpiyatları'na İstanbul'un aday olması kararlaştırıldı (11). İstanbul 2000 Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği etmek üzere Pekin, Berlin, Sydney ve Manchester kentleriyle yarıştı. Bu beş kentin adaylığı Eylül 1993'te Monaco'da Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üyelerince oylandı. İstanbul ilk turda yeterli oy alamadı. Oylama sonucunda Sydney iki oy farkla 2000 Yaz Olimpiyatları'nın ev sahipliğine seçildi (2).

İstanbul 2004 Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği etmek üzere resmi adaylık başvurusunu IOC'ye Ocak 1996'da yaptı. İlk aşamada Lozan'da İstanbul'la birlikte altı kent Mart 1997'de elendi. Finalist olan Atina, Buenos Aires, Cape Town, Roma ve Stockholm kentleri Eylül 1997'de Lozan'da yarıştı. Oylamayı 107 Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyesinden 66'sının oyunu alan Atina kazandı (14).

2008 Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği etmek üzere 10 kent başvurdu. IOC Yürütme Kurulu Ağustos 2000'de başvuruları değerlendirdi. Değerlendirme sonucunda beş kent (Bangkok, Kahire, Havana, Kuala Lumpur ve Sevilla) yeterli bulunmayarak elendi. İstanbul'la birlikte Osaka, Toronto, Paris ve Pekin ise finale kalan beş kent oldu (16). Böylece İstanbul' un Olimpiyatları düzenleyebilecek bir kent olduğu resmen

tescil edildi. 2008 Oyunları'na aday olarak kabul edilen İstanbul, Osaka, Toronto, Paris ve Pekin kentleri Ocak 2001'de resmi adaylık dosyalarını Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne teslim etti. 2008 Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapacak kent Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin Moskova'da 13 Temmuz 2001 tarihindeki 112. Genel Kurulu'nda yapılan oylama ile belirlendi. İstanbul; Pekin ve Toronto'nun ardından üçüncü en çok oyu alan kent oldu. İkinci tur oylamada ise Pekin çoğunluk oyu alarak 2008 Olimpiyatlarının ev sahibi kenti olmaya hak kazandı (10,16).

Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak kentin seçiminde çeşitli kriterler mevcuttur. Bunlar; proje fizibilitesi ve yeterliği, proje içinde yer alan unsurların lojistik açıdan konumu, proje finansmanı, projenin kültürel boyutu, çevresel boyutu, kentin ve ülkenin telekomünikasyon altyapısı, coğrafi konum, oyunların önerildiği takvim ve iklim koşulları, konaklama imkânları, güvenlik planı, sağlık planı, ulaşım imkânları, halk desteğinin seviyesi, ülkenin uluslararası sportif ve diğer organizasyon kapasite ve deneyimi, spor geleneği, devlet desteğinin boyutu, ülkenin genel politik ve ekonomik durumu, IOC haklarının korunma yöntemi ve garantiler, olimpiyatların kente katkısı ve o kentte yapılacak oyunların Olimpik Harekete katkısı gibi kriterlerdir (3).

Olimpiyat Oyunları din, dil, ırk, cinsiyet gözetmeksizin, amatör ruha dayalı, bütün toplumların katılabildiği bir organizasyon olarak düzenlenmektedir. Bu gerçeği de göz önünde bulundurarak her ülkenin, Olimpiyat Oyunlarını düzenleme hakkına da sahip olduğu unutulmamalıdır. Bu çalışmamızda, 2000, 2004 ve 2008 Olimpiyat oyunlarını düzenleme hakkı elde edebilmek için aday olan ve adaylık süreçlerinde rakip aday kentlere karşı kaybeden İstanbul kentinin kaybediş nedenlerini beden eğitimi ve spor yükseköğrenimi gören öğrencilerin bakış açılarından değerlendirmektedir.

MATERYAL ve METOD

Araştırmanın amacına uygunluğu nedeniyle tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubu, Kırıkkale Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan 250 ve yine aynı üniversitenin Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünden 130 olmak üzere toplam 380 öğrenciden oluşmaktadır. Örnek kitlemizi teşkil eden öğrencilerin %21,7'si Spor Yöneticiliği bölümü, %36,8'i Antrenörlük bölümü, %8,2'si Rekreasyon bölümü ve %33,3'ü ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde eğitim görmektedirler. Öğrencilere uygulanacak ankete esas olmak üzere, aday olunan her bir oyuna ilişkin oylama sonrası basında yer alan haber ve yorumlar, yetkililerin verdikleri beyanlar ve uzmanlardan alınan görüşlerin içerik analizleri yapılarak kaybediş nedenleri ile ilgili bir madde havuzu oluşturulmuştur. Kaybediş nedenlerini içeren 15 maddelik anket formu 380 kişilik araştırma grubuna uygulanmış, kontrol sürecinde karşılaşılan tutarsız anket formları çıkartıldığında 318 anket değerlendirilebilir bulunmuştur.

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde SPSS 11.0 (Statistical Package for Social Sciences) istatistik paket programı kullanılmıştır. Anketin geliştirilmesinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış, anketin güvenilirliği .7638 olarak bulunmuştur. Anket için uygun maddelerin seçiminde güvenilirlik çalışmasının yanında yapı geçerliği için 15 madde üzerinde faktör analizi yapılmıştır. Total Variance Explained ve Communalities tabloları incelendiğinde analize alınan K=15 maddenin (değişkenin) öz değeri 1'den büyük olan 6 faktör altında toplandığı görülmektedir. Bu 6 faktörün ölçüğe ilişkin açıkladıkları varyans %60,73'dür. Verilerin çözümlenmesinde istatistiksel işlemlerden frekans ve yüzde kullanılmış, faktörlerin birbirlerine bağımlılıkları ise χ^2 (Chi square) ile .05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

BULGULAR

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmeme nedeni olarak "ülkemizin büyük çaplı spor organizasyonlarındaki tecrübe eksikliği" olması görüşüne araştırma grubumuz %55,3 oranında katılmışlardır. Bu görüşe karşı çıkanların oranı ise %18,2'dir. Buradan da anlaşıldığı gibi örnek kitlemiz büyük çaplı spor organizasyonu düzenleme tecrübesinin önemli bir faktör olduğu konusunda büyük oranda birleşmişlerdir.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni olarak "Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapmaması" görüşüne örnek kitlemizin %49,1'i katılmaktadır. Diğer taraftan örnek kitlenin %25,2'si bu görüşe kısmen katılırken, %25,8'lik kesimde bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca araştırma grubumuzdaki bütün bölümler Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin, Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapmadığı görüşüne katılmışlardır. Bu önermemize Spor Yöneticiliği bölümü %50,7 oranında, Rekreasyon bölümü %61,5 oranında, Antrenörlük bölümü %40,2 oranında katılırken, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümündeki öğrenciler ise %54,7 oranında katıldıklarını belirtmişlerdir.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni olarak "İstanbul'daki barınma ve spor tesisi yetersizliği" şeklindeki önermemize araştırma grubumuz %49,1 oranında katılıyor ve %26,1 oranında da kısmen katıldıkları biçiminde görüş belirtmişlerdir. Diğer taraftan "bazı spor branşlarında ülke çapında yeterince gelişmemiş" olduğumuz görüşüne %43,4 oranında katılmışlardır. Ayrıca bu görüşe %31,4 oranında kısmen katıldıklarını belirtenlerde vardır. Bazı spor branşlarında ülke çapında yeterince gelişmemiş olduğumuz görüşüne karşı çıkanların oranı ise %25,2'dir.

"İnsan hakları ve demokratikleşmede Avrupa Birliği standartlarında olmayışımız" Olimpiyat

Oyunlarının İstanbul'a verilmeme nedenidir şeklindeki önermemize örnek grup %43,1 oranında katılıyorum, %33,3 oranında kısmen katıldıklarını ve %23,6 oranında

da katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Çoğunluk bu önermeye katılmaktadır.

Tablo 1. Olimpiyat oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedenleri

Nedenler	Katılıyorum		Kısmen		Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Büyük Çaplı Spor Organizasyonlarındaki Tecrübe Eksikliği	176	55,3	84	26,4	58	18,2	318	100,0
Uluslararası Olimpiyat Komitesinin Tarafsız ve Objektif Bir Değerlendirme Yapmaması	156	49,1	80	25,2	82	25,8	318	100,0
Tesis (Spor, Barınma vb.) Yetersizliği	156	49,1	83	26,1	79	24,8	318	100,0
Bazı Spor Dallarında Ülke Çapında Yeterince Gelişmemiş Olması	138	43,4	100	31,4	80	25,2	318	100,0
İnsan Hakları ve Demokratikleşmede Avrupa Birliği Standartlarında Olmaması	137	43,1	106	33,3	75	23,6	318	100,0
Gerekli Olimpik Kültüre Şehir ve Halk Olarak Sahip Olmaması	133	41,8	67	21,1	118	37,1	318	100,0
Lobi, Reklâm ve Tanıtım Eksikliği	127	39,9	102	32,1	89	28,0	318	100,0
Çevre Düzenlemesi ve Alt Yapı Eksikliği	119	37,4	108	34,0	91	28,6	318	100,0
Siyasi - Politik	106	33,3	115	36,2	97	30,5	318	100,0
Ekonomik	103	32,4	119	37,4	96	30,2	318	100,0
Ulaşım	100	31,4	75	23,6	143	45,0	318	100,0
Terör - Güvenlik	62	19,5	88	27,7	168	52,8	318	100,0
Dinsel	48	15,1	65	20,4	205	64,5	318	100,0
Telekomünikasyon Hizmetlerinin Yetersizliği	46	14,5	75	23,6	197	61,9	318	100,0
Kültürel	42	13,2	67	21,1	209	65,7	318	100,0

“Gerekli olimpik kültüre şehir ve halk olarak sahip olmayışımız” önermesine ise örnek kitle %41,8 oranında katılıyorum, %21,1 oranında da kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu verilere göre örnek kitle İstanbul'da, olimpiyatların düzenlenebilmesi için şehir ve halk olarak gerekli olimpik kültüre sahip olmadıkları yönünde ağırlıklı görüş belirtirken, bu önermemize karşı çıkanların sayısı da küçümsenemeyecek düzeyde %37,1 oranında kendini göstermektedir.

Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin nedeni “siyasi ve politik” şeklindeki önermemize örnek kitle %33,3 oranında katılıyorum, %36,2 oranında kısmen katılıyorum ve %30,5 oranında da katılmıyorum cevaplarını vermiştir. Öte yandan örnek grubumuz “reklâm, lobi ve tanıtım faaliyetlerinin yetersiz” olduğu görüşüne %39,9 oranında katılmakta, %32,1 oranında da kısmen katılmaktadır.

Örnek kitemiz Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni olarak “çevre düzenlemesi ve alt yapı eksiklikleri” görüşüne %37,4 oranında katılmakta, %34 oranında kısmen katılmakta ve %28,6 oranında da katılmamaktadır. Genel kanı çevre düzenlemesi ve altyapı eksiklikleri olduğu yönünde belirtilmiştir.

Diğer bir önermemiz olan İstanbul'un Olimpiyatların düzenlenmesi için yeterli “ulaşım” imkânlarına sahip olmaması görüşüne örnek kitle %45 oranında katılmadıklarını ve %31,4 oranında da katıldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni “terör ve güvenlik” açısından biçimindeki önermemize örnek kitle %19,5 oranında katılıyorum ve %52,8 oranında da katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Dolayısıyla terör ve güvenlik problemi biçimindeki önermemiz Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin bir nedeni olarak araştırma grubumuzca görülmektedir.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesi “ekonomik” nedenlerden biçimindeki önermemize örnek kitle %32,4 oranında katılıyorum, %37,4 oranında kısmen katılıyorum ve %30,2 oranında da katılmıyorum cevabını vermiştir. Diğer taraftan Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni “dinsel” açıdan biçimindeki önermemize ise örnek grup %15,1 oranında katılıyorum ve %64,5 oranında da katılmıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Buradaki ortak yargı ise dinin belirleyici bir etken olmadığıdır. Yine aynı şekilde örnek kitleye göre %65,7 oranında Olimpiyatların İstanbul'a

verilmeme nedeni “kültürel” yapımızdan da kaynaklanmamaktadır.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul’a verilmemesinin nedeni “telekomünikasyon hizmetlerinin yetersiz oluşudur” biçimindeki önermemize araştırma grubumuz %61,9 oranında katılmıyorum cevabı vermişler ve önermemizi Olimpiyatların İstanbul’a verilmemesinin bir nedeni olarak görmediklerini belirtmişlerdir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın örnek kitesini Kırıkkale Üniversitesinin, Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 318 öğrencisi oluşturmaktadır.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul’a verilmeme nedeni olarak ülkemizin büyük çaplı spor organizasyonlarındaki tecrübe eksikliği olması görüşüne örneklem grubumuz %55,3 oranında katılmışlardır. Buna karşı çıkanların oranı ise %18,2’dir. Buradan da anlaşıldığı gibi örnek kitemiz büyük çaplı spor organizasyonu düzenleme tecrübesinin önemli bir faktör olduğu konusunda birleşmişlerdir. Olimpiyat Oyunları dünyanın en görkemli spor olayıdır ve İstanbul’da düzenlenecek Olimpiyatların asıl önemi kalıcı etkisindedir. İstanbul’la birlikte bütün ülkenin Olimpiyat deneyimini yaşaması; gençlerin Olimpizm ilkelerini yaşama geçirmesi, sporu yaşam tarzı, barış ve kardeşliği yaşam felsefesi olarak benimsemesi ve bütün bunları gerçekleştirebilecek altyapıya kavuşması için büyük fırsattır (3). İstanbul’un Olimpiyat adaylığı tam anlamıyla toplumsal bir proje niteliğindedir. Ayrıca unutulmamalıdır ki son yıllarda ülkemizin birçok uluslararası spor organizasyonuna (2004-2005 UEFA Şampiyonlar Ligi final maçı, İstanbul; 2005 Üniversitelerarası Yaz Oyunları, İzmir; 30. Avrupa Bayanlar Basketbol Şampiyonası vd.) başarıyla ev sahipliği yaptığı da göz ardı edilmemelidir. Diğer taraftan ülkemiz 2010 Dünya Basketbol Şampiyonası’na ev sahipliği yapma hakkını da elinde bulundurmaktadır.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul’a verilmemesinin nedeni olarak Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapmamış olması görüşüne örnek kitemizin %49,1’i katılmaktadır. Araştırma grubumuzun önermemize verdikleri cevaplara bakıldığında Uluslararası Olimpiyat Komitesinin adaylık sürecinde tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapılmadığı kanaatinin öne çıktığı görülmektedir. Oysaki ülkemizde Olimpiyat düşüncesi tam anlamıyla benimsenmiş ve spor tarihinde eşsiz bir yer tutan Olimpiyat Yasası kabul edilmiştir. Bu yasa ile finansal ve politik garantiler sağlanmakla birlikte, IOC’nin “Olimpik Andlaşma”sı Türk hukuk sistemi içine alınarak adeta bir yasa kimliği kazandırılmakta, böylece IOC hakları en üst seviyede garanti altına alınmaktadır (3).

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul’a verilmemesinin nedeni olarak İstanbul’daki barınma ve spor tesisi

yetersizliğidir şeklindeki önermemize araştırma grubumuz %49,1 oranında katılmıyorum biçiminde görüş belirtmişlerdir. İstanbul’un Olimpik standartta spor tesisi eksikliği en önemli dezavantajlarımızdan birisidir. İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu bu olumsuzluğu gidermek üzere İstanbul Olimpiyat Projesi’nin tamamlanması amacıyla yatırımlara devam etmektedir (3).

İstanbul’un 2000 adaylığı için oluşturulmuş, 2004 adaylığı sırasında geliştirilmiş, 2008 için uygulamasına geçilmiş ve IOC’ye resmen taahhüt edilmiş olan IOC, IF ve MOK’lerinden oluşan “Olimpiyat Ailesi”nin tüm gereksinim ve şartlarını karşılayan “İstanbul Olimpiyat Projesi” mevcuttur. İstanbul Olimpiyat Projesi; şehrin Avrupa ve Asya yakalarında ana arterler üzerinde ve birbirlerine en fazla bir saat mesafede “9 alan” ve “34 adet spor tesisi”, “Atatürk Olimpiyat Parkı, 10.000 sporcu ve 5.000 idareci, 15.000 medya mensubu ve 3.000’e yakın hakem ve gözlemcilerin ikamet ettirecekleri “Olimpik Köy”, “Uluslararası Basın ve Yayın Merkezi” ve “Gençlik Kampı”nı kapsamaktadır (11). Şurası da muhakkaktır ki anılan spor alt yapısının gerçekleştirilmesi, Olimpiyat adaylığından önce ilk planda, kendi gençliğimiz ve toplumumuzun ihtiyaçlarını karşılamak için gereklidir (22).

Örnek kitle bazı spor branşlarında ülke çapında yeterince gelişmemiş olduğumuz görüşüne %43,4 oranında katılmışlardır. Ayrıca bu görüşe %31,4 oranında kısmen katıldıklarını belirtenlerde vardır. Araştırma grubumuz İstanbul’a Olimpiyatların verilmemesi sebeplerinden biri olarak bu önermenin önemli bir etken olduğunu vurgulamıştır. Ülkemiz adına bazı spor dallarında ki başarıların, başarı oranı düşük diğer spor dallarına örnek teşkil etmesini sağlayarak ve gerekli altyapı eksikliklerinin giderilerek söz konusu spor dallarındaki başarının ivme kazanması sağlanmalıdır.

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul’a verilmeme nedeni olarak insan hakları ve demokratikleşmede Avrupa Birliği standartlarında olmayışımız şeklindeki önermemize örnek grup %43,1 oranında katılmıyorum, %33,3 oranında kısmen katılmıyorum ve %23,6 oranında da katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Çoğunluk bu önermeye katılmaktadır. Dolayısıyla örneklem grubumuzun insan hakları ve demokratikleşmede Avrupa Birliği standartlarında olmadığımız ve bu durumun düzenlenmesi gerektiği hususunda duyarlı bir tavır sergiledikleri görülmüştür. Fakat göz ardı edilen bir husus daha vardır ki oda 2008 Olimpiyat Oyunlarının komünist sisteme sahip olan ve insan hakları ve demokratikleşme konusunda Avrupa Birliği standartlarından oldukça uzak olan Çin Halk Cumhuriyetinde düzenlenmiş olmasıdır.

Gerekli olimpik kültüre şehir ve halk olarak sahip olmayışımız önermesine örnek kitle %41,8 oranında katılırken, %21,1 oranında kısmen katılmıştır. Bu verilere göre örnek kitle İstanbul’un, olimpiyatların

düzenlenebilmesi için şehir ve halk olarak gerekli olimpiik kültüre sahip olmağı yönünde ağırlıklı görüş belirtmişlerdir. Ayrıca bu önermemize katılmayanların oranı %37,1 olup, bu oranın azımsanamayacak düzeyde olduğu görülmektedir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin en önemli seçim kriterlerinden birisi de, "toplum desteğı"dir (3,5). Yapılan kamuoyu araştırmaları sonucunda, halkın İstanbul'da yapılacak bir Olimpiyatın olmasını arzu edenlerin sayısının küçümsenemeyecek seviyede olduğu görülmüştür. Öte yandan İstanbul'un içerisinde yer aldığı coğrafi bölgenin ortak özelliğı genç nüfus yapısıdır. Bu özelliğıyle de İstanbul, esas hedefi gençlik ve gençlere Olimpizmi aşılama olan Olimpiik Hareket açısından önemi büyüktür (17).

Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin nedeni siyasi ve politiktir şeklindeki önermemize örnek kitle %33,3 oranında katılıyor, %36,2 oranında da kısmen katılıyor cevaplarını vermiştir. Örnek kitle bu önermemizin belirleyici bir etken olduğu görüşünde fikir birliğine varmıştır. Ayrıca örnek grubumuz reklâm, lobi ve tanıtım faaliyetlerinin yetersiz olduğu görüşüne %39,9 oranında katılmakta, %32,1 oranında da kısmen katılmaktadır. Lobi, reklâm ve tanıtım faaliyetleri gerek turizm gerekse Olimpiyatlar gibi uluslararası organizasyonlar için önemli faktörlerdir (3,5). Türkiye'nin uluslararası arenada yeterince lobisinin bulunmadığı bilinmektedir. Öte yandan reklâm ve tanıtımlarda bir ölçüde ülkenin ekonomik gücü ile alakalıdır. Elbette şartların elverdiği ölçüde reklâm ve tanıtım faaliyetleri yapılmaktadır. Fakat bu faaliyetler diğerkaki faaliyetlerinden az olduğunda yapılan reklâm ve tanıtım faaliyetlerinin etkileri de azalmaktadır. Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesi ekonomik nedenlerdendir biçimindeki önermemize örnek kitle %32,4 oranında katılıyor ve %37,4 oranında ise kısmen katılıyor cevabını vermiştir. Örnek kitlemizin söz konusu önermemize verdikleri cevaplardan da anlaşılacağı gibi ülkemizin 2008 Olimpiyat Oyunlarına adaylığı sürecinde ekonomik krizde olması ülkemiz açısından bir dezavantaj olmuştur.

Örnek kitlemiz Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni olarak çevre düzenlemesi ve alt yapı eksiklikleridir görüşüne %37,4 oranında katılmakta, %34 oranında kısmen katılmakta ve %28,6 oranında da katılmamaktadır. Genel kamu çevre düzenlemesi ve altyapı eksikliklerinin olduğu yönünde belirtilmiştir. İlk bakışta, İstanbul'un çevre koşullarının ıslaha muhtaç durumda bulunmasının adaylık açısından bir dezavantaj yaratacağı düşünülebilir (21). Burada yapılması gereken, yeni projeler hazırlanarak, bunların finansmanını sağlamak ve hedef kitleyi bunun gerçekleştirileceğine ikna etmektir. İstanbul, daha önce Olimpiyatları düzenleyen kentlerden sadece nicelik açısından değil, nitelik olarak da daha kaliteli bir konaklama altyapısına sahip bulunmaktadır (19). Olimpiik açıdan, ev sahibi kentin sorumluluğı üstleneceğı belli sayıdaki insanla ilgili olarak hazırlanan "sağlık planı" İstanbul'da mevcut

sağlık altyapısı ile uygulanabilir durumdadır ve IOC Değerlendirme Komisyonu'nca beğenilmiştir (6). Ayrıca İstanbul'un 30 yıllık meteorolojik veri ortalamaları, değerlendirildiğinde sporcuların performanslarını en üst seviyeye çıkarmalarını mümkün kılacak en ideal şartları taşıdığı görülmektedir. Bu şartlar, Olimpiyatlarda dünya rekorlarının kırılmasını arzu eden IOC açısından önemli bir kriterdir (3,21).

Diğerkaki bir önermemiz olan İstanbul'un Olimpiyatların düzenlenmesi için yeterli ulaşım imkânlarına sahip olmaması görüşüne örnek kitle %45 oranında katılmamıştır. Dolayısıyla örnek kitlemize göre ulaşım imkânlarının yetersiz olması İstanbul'a olimpiyatların verilmemesinin nedeni olarak görülmemektedir. İstanbul kenti konumu itibarıyla uluslararası ulaşım yönünden merkezi bir yere sahiptir. Fakat adaylıkta dezavantajlarımızdan birisini İstanbul'da yaşanan trafik sorunu ve Atatürk havaalanı kapasitesinin yetersizliği teşkil etmektedir (8). İstanbul kentinin kendi içindeki ulaşım imkânlarının da geliştirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni terör ve güvenlik açılarından biçimindeki önermemize örnek kitle %19,5 oranında katılıyor ve %52,8 oranında da katılmıyorum cevabını vermişlerdir. Dolayısıyla terör ve güvenlik problemi biçimindeki önermemiz Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin bir nedeni olarak araştırma grubumuzca görülmemektedir. Genel olarak Türkiye'de bir "güvenlik" sorunu olduğu düşünülürken ise de Türkiye terör ile mücadelede tecrübe kazanmış güvenlik güçlerinin mevcudiyeti ve olimpiik güvenlik sistemi ile ilgili olarak hazırlanan ayrıntılı planlar bir avantajımız olarak ortaya çıkmaktadır (3).

Diğerkaki taraftan Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni dinsel açıdandır biçimindeki önermemize ise örnek grup %64,5 oranında da katılmıyorum şeklinde görüş belirtmişlerdir. Buradaki ortak yargı ise Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinde dinin belirleyici bir etken olmadığıdır. Öte yandan İstanbul, din, dil, ırk, cinsiyet ayırımı yapmaksızın spor vasıtasıyla dünya gençlerinin eğitimi, geliştirilmesi, kardeşlik, dostluk, karşılıklı anlayış ile dayanışmanın ve nihayet barışın sağlanmasını amaçlayan bir felsefe, bir yaşam tarzı olan Olimpizme ve Olimpiik Hareket'e, Oyunların bir Müslüman toplumda da düzenlenebilme şansını tanıyan tek aday kenttir (3).

Ayrıca örnek kitleye göre %65,7 oranında Olimpiyatların Türkiye'ye verilmeme nedeni kültürel yapıımızdan da kaynaklanmamaktadır. Kültürel açıdan değerlendirildiğinde İstanbul, tarihi ve kültürel zenginliğı tartışılmaz bir kenttir. Kültürlerin ve tarihlerin buluştuğı bu kent, Asya ile Avrupa kıtaları arasında "köprü" olma özelliğini ekonomik, kültürel ve siyasi anlamda da yaşatan tek kenttir (5).

Olimpiyat Oyunlarının İstanbul'a verilmemesinin nedeni telekomünikasyon hizmetlerinin yetersiz oluşudur biçimindeki önermemize araştırma grubumuz %61,9 oranında katılmıyorum cevabı vererek Olimpiyatların İstanbul'a verilmemesinin nedeni olarak görmediklerini belirtmişlerdir. Bugün için Türkiye, iletişim sistemleri ve teknolojik birikimi ile telekomünikasyon açısından dünyadaki gelişmiş ülkelerden birisidir. Kurulu iletişim altyapısının yeterliliği, İstanbul'un avantajlı yanlarından birisini teşkil etmektedir (15).

Araştırmada elde edilen bilgilere göre 2000, 2004 ve 2008 Olimpiyat Oyunlarının düzenleme hakkını İstanbul kentine verilmeme nedenleri; büyük çaplı spor organizasyonlarındaki tecrübe eksikliği(%55,3), Uluslararası Olimpiyat Komitesinin tarafsız ve objektif bir değerlendirme yapmaması(%49,1), tesis-barınma yetersizliği (%49,1), bazı spor dallarında ülke çapında yeterince gelişmemiş olmamız(%43,4), insan hakları ve demokratikleşmede Avrupa Birliği standartlarında olamayışımız(%43,1), gerekli olimpiik kültüre şehir ve halk olarak sahip olmayışımız(%41,8), lobi, reklâm ve tanıtım eksikliği(%39,9), çevre düzenlemesi ve alt yapı eksiklikleri(%37,4), siyasi-politik(%33,3) ve ekonomik(%32,4) nedenler gibi etmenlerden dolayıdır. Diğer yandan kültürel yapıdan kaynaklanan nedenler(%65,7), dini nedenler(%64,5), telekomünikasyon hizmetlerinin yetersizliği(%61,9), terör-güvenlik açısından(%52,8) ve ulaşım imkânlarının yetersizliği(%45) gibi etmenler Olimpiyatların İstanbul'a verilmeme nedeni olarak örnek kitleye göre kabul edilmemiştir.

Olimpiyat adaylığı uzun soluklu bir süreçtir. Çoğu kent birkaç dönem süren çabalarıyla sonuca ulaşmışlardır. İstanbul'u diğer aday kentlerden ayıran bir diğer unsur ise, adaylığını üst üste üçüncü defa sürdüren yegâne kent olmasıdır. Bu; kararlılık, ciddiyet ve istikrar, aynı zamanda bir tecrübe birikimini de ifade etmektedir. İstanbul'un adaylığı kesintisiz bir süreçtir. Buna bağlı olarak İstanbul'un Olimpiyat Projesi 1992'den buyana sürekli geliştirmekte, hatta aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir (3).

Sonuç olarak Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak kentin seçiminde aranan kriterler açısından İstanbul'un durumu değerlendirildiğinde; bir kısmında İstanbul'un eşsiz imkânlar sunmakta olduğu, bir kısmında ancak yeterli ve bir kısmında ise yetersiz bulunduğu görülmektedir. Yetersiz olunan konularda gelişme sağlama da gözden kaçırılmaması gereken husus; ev sahibi kentin, IOC tarafından Olimpiyatların düzenleme tarihinden 7 yıl önce belirlendiğidir (3). Adaylık sürecinde yapılması gereken; bir yandan sadece İstanbul'un sunduğu imkân ve avantajların, kentimizi diğerlerinden ayıştıran özelliklerin altı çizilirken, öte yandan eksiklerin giderilmesi için gerekli irade, finans, yapılanma ve kapasiteyi haiz olduğumuz konusunda muhatapların ikna ve tatmin edilmesidir (3). Hedef kitle

ise, başta kararı verecek olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üyeleri olmak üzere, Uluslararası Spor Federasyonları (IF) ve Dünyanın Milli Olimpiyat Komiteleri (NOC) yöneticileri ile uluslararası olimpiik ve spor medyasıdır. Netice itibarıyla, Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından kabul görmüş olan İstanbul kentinin, Olimpiyatları düzenleyebilecek şehirlerarasında yer aldığı da unutulmamalı; bu nedenle gelecekte olimpiyat oyunlarını düzenleyecek bir kent olacağımıza dair inancımız ve çalışmalarımız kararlılıkla sürdürülmelidir.

KAYNAKLAR

1. Arıpınar, E.; "Atatürk'ün Spor Anlayışı", Olimpiyat Dünyası, III,4, İstanbul, 1996.
2. Atabeyoğlu, C.; "Olimpiyat İnancımız", Olimpiyat Dünyası, VI, 1-7, 1997.
3. D.P.T.; "Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları", Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 89-94, Ankara, 2000.
4. Erdem, S.; "1908'den 1998'e Olimpiyat Dünyası", VIII, 3, İstanbul, 1997.
5. Erdemli, A.; "Olimpiik Kültüre Doğru", Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İTÜ., İstanbul, 1995.
6. Ergen, E.; "Olimpiyat Oyunlarında Sağlık Organizasyonu", Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İ.T.Ü., İstanbul, 1995.
7. Erkal, E.M.; "Sosyolojik Açıdan Spor", Filiz Kitapevi, 119-135, İstanbul, 1982.
8. Evren, G., Gedizli, E.; "İstanbul Olimpiyat Oyunları ve Ulaşım Sorunları", Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İ.T.Ü., İstanbul, 1995.
9. Fişek, K.; "Devlet Politikası ve Toplumsal Yapı ile İlişkileri Açısından Dünya'da-Türkiye'de Spor Yönetimi", İkinci Baskı, Bağırhan Yayınları, 297-299, Ankara, 1998.
10. "Avantaj Bizde", Gözcü Gazetesi, Ankara, 07.03.1997.
11. GSGM.; "Olimpiyat Oyunlarına Aday Olma Kılavuzu", G.S.G.M. Yayını, 19-21, Ankara, 1991.
12. Howell, M.R., Kennedy, J.R.; "Olympic Movement Restored: The 1908 Games", Proceedings International Congress on Physical Activity Sciences, 8 (July 1976), 317-25, Journal of Sport History, Vol.9, Number 1, Spring, 1982.
13. Karaküçük, S.; "Tarihi ve Politik Yönden Olimpiyat Oyunları", İkinci Baskı, 14-38, Ankara, 1989.
14. Munyar, V.; "Olimpiyat 10 Milyar Dolar Getirir", Hürriyet Gazetesi, 03.07.1997.

15. Pazarıcı, M.; “Olimpiyat ve Telekomünikasyon”, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İ.T.Ü., İstanbul, 1995.
16. Senseven, T.; “İstanbul Resmen 2008 Yaz Olimpiyat Oyunları Arasında”, Olimpiyat Dünyası, Sayı 14, 5, İstanbul, 2000/4.
17. Sönmez, M.; “Gençlerin İstanbul Olimpiyatlarına Yaklaşımı”, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İ.T.Ü., İstanbul, 1995.
18. Tarcan, S.S.; “Yeni ve Eski Olimpiyatlar”, Ülkü Basımevi, 13-17, İstanbul, 1948.
19. Uygur, T.; “Turizm ve Konaklama”, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İ.T.Ü., İstanbul, 1995.
20. Voight, D.;“Spor Sosyolojisi”,Çev:Ayşe Atalay, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998.
21. Yıldızcı,A.;“İstanbul Olimpiyat Organizasyonunda Çevre Düzenleme Sorunları”, Türkiye ve Olimpiyat Sempozyumu, İ.T.Ü., İstanbul, 1995.
22. <http://www.turkiye.net/serdem/atina.htm>, “Sinan Erdem’in Atina’nın seçimi hakkındaki düşünceleri 1997”, 14.09.2006.